

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, September' 1-ső napján 1818.

Német Ország.

A' Göttingai Tanulókról ezeket olvassuk a' közönséges levelekben Aug. 19-dikéről: —“

„A' Göttingai Tanulók hozzá tartják azon szavokhoz magokat, a' mi eránt Witz enhausen ben megegyeztek. Minekutánna tudokra esett volna, hogy a' Hannoverai Országlószék azt végezte, hogy azon odávaló születésű tanulók, a' kik eddig Göttingába tanulván oda ismét haladék nélkül vissza nem térnek, az országban semmi némű hivatalokra felvételtetni nem fognak, a' nevezett városkában újabb közönséges gyűlést tartottak, és azt határozták, hogy eszszereént a' Hannoverai születésűek vissza térhetnek Göttingába: de az idegenek, 's a' kiket a' Göttingába való visszatérésre semmi környülállás nem kényszerít, 's a' kik tettések szerént változhatnak magoknak Universitást: az ilyenek telyességgel vissza ne térjenek. Minthogy azok között is olyanok a' kik visszatértek 's a' tanítói szálákban (auditoriumokban) megjelentek, a' lett a' dologból, hogy az ilyeneket a' Hannoverai születésű, 's már Göttingába az egész tanuló sereg' tanátsa' határozásával visszatért ifjak, magok, nem tsak kitsufolták, legunyolták, 's duellálásra kihívták, hanem az utzákon 's mindenütt, a' hol szembetaláltak, bosszantották. Ennek a' lett a' következése, hogy az idegenek az utzára se' mertek magánosan kimenni, 's azt okozta,

hogy a' Hannoverai Országlószék, az előbbeni parantsolatnál még keményebbet hirdettetett ki, tudniillik, hogy azok, kik az idegeneket, azért, hogy Göttingába visszatértek, vagy még ezután visszatérni fognak, valami méltatlansággal illetik, megfogattatván várhéli fogságra küldtetnek. Hanem ez a' kemény parantsolat vagy megfenyegetés se' lehetett egészszen sikeres, azért, hogy azon idegenek, a' kik külömben még megmaradni szerettek volna Göttingában, látván hogy melly erőszakoskodással esik ez, jobbnak tartották onnet mind eltávozni; melyhezképpest a' Göttingai tanuló sereg most tsupán tsak Hannoverai, Braunschweigi, és Nassauifjakból áll, úgy mint a' kik Országlószékeik' parantsolatjából ott maradni kéntelenítettnek, 's a' kiknek száma mind egygyütt legfeljebb is 400-ra tétethetik. Miolta a' Göttingai Universitás fenn-áll, nem voltak ott a' tanulók illy kevesen.“

(Midőn a' külső újságlevelekben ezen kedvetlen történeteket olvassuk, nem lehet hogy örömmel meg ne jegyezzük, hogy itt az idegen tanulóknak nevezete alá azon Magyar 's Erdély Országi tanulókat, a' kik ezen lármás környülállások között Göttingában voltak, telyességgel nem kell oda érteni, mert nekünk hiteles tudósításaink vagynak affelől, hogy ezek magokat ezen terhes és kriticus környülállások között nem tsak magok nagy böltsességgel viselték, a' larma alatt szálásaikról ki nem mentek, a' várost az után is oda nem hagyták, 's mind végig

iscenedzen ott maradtak; hanem az ő házaí 's házi körülállásaikat 's állapotjokat az egyéb tanulók (odaválók 's idegenek) is jól esmervén, őket telyességgel semmibe belé nem vonták, belé nem elegyítették, 's magokviscletekért őket még megditsérték. Azonban, a' *Göttin-gaban* megmaradott idegenek már most tsak ő belőlők is állanak).

A' Hessen-Kasseli Választó Fejedelem nagy készületeket tétet Hannau mellett Wilhelmsbadban, oly czélzással, hogy a' Szövetséges Fejedelmeket, ha útjokat arrafelé találják venni, méltóképpen fogadhassa.

Kaiserslauternben Augustus 2-dikától fogva valami 50-nig való, mind két Protestans Hiten lévő Papok 's Tiszviselők vannak egy közönséges Synodusra (Zsinatra) öszszegyülekezve, a' lik hihetőképpen végre fogják ott hajtani a' két Protestans Hit' sorsosinak öszszesatolódássokat. Minden készületek azt mutatják, hogy boldogulni fognak iparkodássokban.

Nagy Britannia.

A' Londoni legújabb tudósítások szerént ott a' Státus' papirosainak betse meg lehetösen szállani kezdett, melyet a' Spanyolország és az Északi Amerikai Egyesült Státusok között elő fordult dolgok' állapotjának tulajdonitanak. Ezen körülállás és az a' hang, mellyen a' Ministerekkel tartó Anglus levelek, a' Floridai történeteknek előfordulásától fogva ezen Egyesült Státusokról beszélnek, arra a' gyanakodásra indítja a' közönséget, hogy az Anglus, Spanyol, és Északi Amerikai Országlószekek között nem barátságos levelezések folynak.

A' Londoni Ministeri Ujság, a' Kurir, hosszasan kibétsátkozott a' Frantzia Ultraroyalisták' Titkos Memoárjára, 's azt vitatja, hogy az, egy bünös tselekedet legyen, 's egyéb cránt tsak annyiban

nevezetes munka, hogy bünös tselekedet. Okóskodásának principiumát onnév veszi fel a' nevezett újság, hogy mihelyest valamely országban a' népnek egy különös része, a' maga megesmert 's törvényes Országlószeke ellen idegen segedelemhez folyamodik, árulást tselekszik. Már pedig Frantziaországnak megesmert Országlószeke van. Sőt azt is kimondja az említett Ministeri újság, hogy az oly Országlószekek, melly az ilyen tilalmas lépést meg nem fenytiené, nem érdemlené meg a' nép' bizodalját. —

Északról úgy jönnek a' hírek, hogy a' Polushoz küldetett expeditzió bajosan fog oda elérkezni. Még több jég-mezőknek kell öszszeszakadozni, addig míg e' meg történhetik. A' hírek legalább nagyon kétségesítik a' dolgot. Nairn nevű Kapitány, a' ki tzehtalvadászat végett Spitzbergen' táján tsavargott, azt beszéli, hogy ő ezen Északi expeditzióra kiküldetett hajókat a' 80 gráditson felyül előtállta legyen 's az emberekkel sokáig beszállgatott, 's azt hallotta tőlők, hogy egészszen a' 81-dik gráditig se' juthattak el, minthogy oly jég-térségre vagy jég-mezőre találtak, melly miatt tovább telyességgel el nem nyomakodhattak, semmi nyílásra nem találván a' jég közt. Melyhezképpest már nem volt egyéb mit tenniük, hanem tsak, hogy Grönlandi a' keleti partja mellett próbáljanak még egy 's más vizsgálódásokat tenni, 's azután Spitzbergennek napkeleti partjához fordulván, onnév az Oroszbirodalom északi partja felől keressenek utat, ha lehet, az úgynevezett Behringútjához.

A' keleti Indiai Anglus Kompania armádája felettébb szerentsés volt a' maga mostani expeditziójával. Felettébb sok hiansre tettek szert a' meghodolatott Indus Fejedelmeknél, az Anglus screegek 's kivált a' tisztjeik. Peischwa Fejedelemnek 250 levéjét fogták el, mellyek

mind az ő kintsével voltak rakodva. Ezen kintsnek temérdekségét csak abból megítélhetni, hogy Generális *Histopnah*, kik az Indiai Anglus armádanak egygyik Osztályát vezérlé, egyedül több jutott 100,000 font Sterlingeknél, vagy egy millió forintnál.

Sok ideig nem győzné nem-leírni de csak diribolva elbeszélni is az ember azt a sokféle nyereséget, mellyel itt valamint a' régibb időkben úgy most is tsatáztak az Anglus seregek. — Az ő sok elienségeik között volt egy *Mear-Ikán* nevezetu, igen nevezetes Haramia Fejedelem is; ez is sok pusztításokat tett gyakran az Anglus Kompánia' tartományában. Ez eddig, inkább csak valami homályos Haramiának tartatott, de titokban annál több kárt tett a' Kompániának. Már most ezt is a' maga barátjává tette a' Kompania, az által, hogy megbékéllvén velle, Fejedelemséget adott neki. Ennek nevezetesen ment véghez az Anglusokkal való megbékéllése. A' Fő Vezér *Marquis Hastings*, Generális *Okterloni*t küldötte-el, hogy velle nagy pompával kezét tsapjon, 's a' békességes kötelet megerősíttse, melly ekképpen ment véghez tavaly, Dec. 17-dikén; a' két tábor között a' szabad ég alatt. Elefántokon jöttek szembe egymással. Mikor Generális *Okterloni* a' Khánnak kezét nyujtott, ennek kísézői mind pistolyt rántottak, 's az Anglus Generálisra céloztak, hogy ha valami véleliden dolog történné, köszönthessék. Ágyú is kísérite a' Khánt kettő, mellyek mellett égő kanótzos ágyúzóok állottak. Ez a' Khán nagyon szurtos ember; semmi különbség nintsen közte 's a' katonái között. Beszéllek, hogy sokszor ételt is kér a' katonájitól, mikor lövők jár; melyre nézve ezek is csak mint katona pajtásokkal, úgy bánnak velle; de a' melly mellett nagyon nevezetes az, hogy ő így is nagy régulában

tudja tartani vad csoportjait, mellyet csak különös bátorságának lehet tulajdonítani. Csak röviden, de nagyon fennhangon beszélt. Generális *Okterloni* nak azt mondotta, hogy ő Indus Királyám: 's csak a' Generális ur' kedviért mondle a' Királyságról. Ilyen emberekkel van az Anglusoknak ügye ezen Indus vidéken. — Közönséges velekedés, hogy nintsen már oly Indus Fejedelem, ki itt az Anglusok ellen többé megmozdulni mérészlene.

Itt, Napkeleti Indiában, az Anglus armádnál nevezetes dolog történt egy bagáziabördő elcfántal. A' nagy állat, éppen mikor egy ember a' hátán lévén ott a' bagáziát kötözte volna, megmérgeledött, 's a' vezetőjének dühösen neki rohánván azt összszetapodta. Az Anglus tisztok puskára kaptak, hogy meglőjjék a' vadat, de nem mérészlettek hozzá közliteni, a' melly is végre megfutamodván, az Anglus armádat oda hagyta a' hátán lévő emberrel és bagáziával egygyütt az erdőkre futott. Az ember csak ugyan épségben vissza érkezett néhány óramúlva, 's úgy beszélli a' dühösködő állattól való megmenekedését, hogy az egy fa alatt menvén-el, ő annak ágához tsipeszkedett 's szerentsésen ott maradt.

Spanyol Amerika.

Venezuelából a' Királyi seregek' fő vezére *Don Pablo Morillo* így írt volt a' múlt Május' 20-dikán a' Caracasi Kormányozóhoz: — „Brigadéros Generális *Don Francesco Thomas Morales* jelenté nekem e' hónap' 15-dikán Calabozóból, hogy ő ezen napon ezen városba, mellyet az ellenség oda hagyott vala, be-ment légyen, a' hol az ellenség 5 ágyut, minckutánna azoknak tajgájit összszeronította, hátra hagyott. *Cedeno*, ki most magát a' Respublika' fő vezérének nevezi, a' nevezett várostól

hat mértföldnyire áll 700 lovasokkal és 500 gyalogokkal. Nem ok nélkül gondolhatjuk, hogy Bolívar nintsen életben, minthogy én a' yelle volt utolsó tsatázásomtól fogva felőlle semmi bizonyost nem hallottam. Midőn az Insurgensek Rostróban voltak, egy halottat temettek el nagy titkon, ki az utóbbi tsatában sebesedett vala meg, 's azután *Calabozóban* 8 napig tartó exequiákat tartottak. Rendelést tettem, hogy mind ezeknek a' híreknek járjanak utánna 's nyomozzák ki, hogy mitsoda fundamentumon épüljenek; 's mihelyest megtudom, azonnal az úrnak is meg fogom írni."

Más tudósításaiban az utolsó táborozásbeli nyereségeit számlálgatván elő Morillo, egyebek között azt mondja Bolívarról, hogy a' polgári Ország-lószerk által a' fő vezérségből letéttetett volna. Mind ezekből tsak a' következik, hogy bajos tudni, mit keljen hinni. Ugyan tsak ezen Morillo, az Insurgensek' vesztését az utóbbi táborozások alatt, holtakat, sebeseket, 's minden egyéb elveszteket összeszámlálván, 450 emberekre, teszi. Vett el, azt mondja, töllök, sok ágyut, flintát, munitziót, bagázsát, eleséget, elfoglalta váraikat, 's egy szóval oda vitte az Insurgensek' dolgát, hogy ismét Angusturához 's az Orinoko egyéb mellyékeire takarodjanak vissza, a' honnét az utóbbi táborozásokra kiindultak vala, 's ő, azt mondja, reménli, hogy nem sok idő alatt az egész Republikát semmivé fogja tenni.

Az Északi Amerikai újságlevelék ellenben másként beszélnek a' Venecze-lai Republika' állapotjáról: — „A' mi Congress nevű Fregátunk, így szólnak ezek, melly a' mi Biztosainkat Buenos-Ayresbe vitte vala, visszafelévaló útjában megállapodott *Margarita* szigeténél is, hol a' Generális Arismendi fő hadi szállása van, 's melyből ő az

Insurgensek' számára egész egy szélső védelmező bástyát tsinált. Minthogy ezen hajónak ott léte alatt valami tudósítások, mellyek Sz. Tamás' szigetéről érkeztek volna oda, azt erőssítették, hogy a' Venecze-lai Insurgensek egészszen megvertettek 's elszélesztettek volna: erre nézve a' hajónlévő Biztosok azon iparkodtak, hogy ezen tekintetben is kitanulhassák a' dolgoknak valóságos minéműségét 's újabb tudósításokra tettek szert, mellyek azt mutatják, hogy az említett Insurgensek' állapotja még soha se' állott jobb lábön, mint most. Az ő armádájok nem régen egy egész Brigada ágyuzó seregre tett szert, a' melly nagyobb részint mind Anglusokból áll; 's a' nép és katonaság oly nagy bizodalommal viseltetik a' Republika' állandóságához, melynél nagyobb még nem viseltetett. A' Republika' két főbb tengeri vezérjci *Brion* és *Aury*, hajós tsapatjaikat, mellyek addig magánosan dolgoztak, most összeszatolták, 's azon szállító hajóknak elfogdosásában foglalkodnak, mellyek a' Kir. seregek' számára, eleséget, munitziót, és seregeket szállítanak. Hanem, hogy a' kereskedők magokat a' kárvallástól ohassák, kihirdettette *Brion*, hogy a' Cumanai, La Gueraí, Porto-Cabellói, és Marakaybói, egy szóval a' Venecze-lai partok vagy kikötőhelyek, megszállott vagy ostrom alatt lévő állapotban vannak, melyre nézve azokba bevezetni ne próbáljanak, mert ha megtaláltatnak, elfogattatnak 's hajójik elvétetnek.

St. Martint a' Chilibéli armáda' fő vezérét nagy készülettel várták Buenos-Ayresbe; néhány győzedelmi kapukat emeltek számára: de sokak úgy itélnek, hogy ő, mint más versben tselekedett volt, most is el fogja magát ezen ditsősséges pompák közzül vonni. Már nem egyszer kinyilatkoztatta, hogy ő semmi egyéb ditsősséget nem kíván, semmi hír név után

nem jár, tsak ez egygyet ohajtja, hogy házája függetlenségét megfundáltatva lenni szemlélhesse. Közönségesen hirdeti, hogy mihelyest ezen czélt beteljesedve lenni látja, azonnal minden méltóságokról lemond, 's a földnek művelésére viszsza fog térni.

Chiliben nagy iparkodással erősítik tengeri erejeket az Insurgensek; nem régen egy 52 ágyus Fregátot botsátottak ki a Valparaisói kikötőhelyből. Magát a hajót a keleti Indiai Anglus Komániától vásárlották 's mindenféle nemzetbeli öszszeverbuált cimberéssel rakták meg.

Északi Amérika.

Következnek még néhány vonások azon rajzolatból, mellyet Orosz útas Swiny az Északi Amerikai népekről kiadott: — „Itt sokat olvasnak; a nyomtató műhelyek szüntelen mozgásban vagynak; Angliában nem adnak ki egy könyvet, mellyet az Amerikaiak azonnal ki ne nyomtassanak. De még sokkal nagyobb dívatjában van az újságolvasás. Tsak Ney-Yorkban magában 19 féle újságot irnak. Philadelphiiában 's Bostonban se' kevesebbet. Ennek oka az, hogy a kereskedés elválhatatlanul öszszesatoltatva van a politikával, 's ezért a politikában is mindenek jártosok kívánnak lenni, melly meg nem eshetik a naponként előforduló történeteknek olvasása nélkül; ezeknek magazinumaik pedig az újságlevelek. Ide járul, hogy itt minden polgár, valóstói jussal bír, melly szerént részt vesz mind a Congressusra küldendő Követeknek mind pedig a maga magános tartományabéli törvény törvényhozóinak választásában, 's ezért mindeneknek megkívántatik a Státus' dolgainak folyamatját az újságlevelekből szüntelen olvasgatni. Könyves házak minden nagyotska városokban találtatnak, mellyek között legnevezetesebb a Philadelphii,

melyben 100,000 darab könyv van, és szüntelen szaporodik. A szép mesterségeken nem nagyon török fejeiket; néhány jó festőt azonközben tsakugyan mulathatnak, milyenek Trumbul és Stuart. —

„A gőzhajók schol se' oly közönségesek, mint itt (melly nem is tsuda, minthogy nállok találta-fel Fulton nevű Frantzia Oberster). Felettebb nagy sebességekért, alkalmas voltokért, 's meglehet hogy talám új voltokért is, kaptak ily nagy betsre. Bizonyos, hogy Philadelphia, Ney-York, 's Albani között nyáron által tsak nem szükségtelené tették ezen hajók a postaszekerek' szolgálatját. Száz útas is találtatik sokszor egy ily gőz utazó hajón. Az alkatas is szembe tűnő az ily úti hajónak. Hosszúsága 120, szélessége 28 lábnyom. Az ürege két részre van osztva; egygyik a férjfiak másik az aszszonyemberek' számára. A férjfiaké két nagy szobából áll; a szobák falai mellett körül 104, ládaforma ágyak (almáriomok) vannak felállítatva, mellyek, mikor szükség van reájok lebotsátatván, ágyak helyett szolgálnak. Jó lágyágnémű is van hozzájuk; fogások is vannak minden ágy mellett, mellyekre a köntösöket felaggathatják.

(A többi következik).

* *

A Spanyol Követ Ritter Onis úr Washingtonba Jul. 10-dikén megérkezvén, hosszú protestatziót adott által az Egygyesült Státusok' Elölülőjének nyugoti Florida' elfoglalása ellen, 's ennek kiadattatását kívánnya. Azonban még is azzal biztatják magokat az Amerikai levelek, hogy mind e' mellett se' fog a Spanyolokkal hadakozásra kerülni a dolog, és Spanyolország szerentsésnek fogja tartani magát, ha az Egygyesült Státusoknak minden kívánságait a két Floridáknak oda engedése által kielégítheti.

Magyar Ország.

Vigan derült-fel (így szólnak a' Pesti újságlevelek) az óhajtott nap, (Aug. 20-dika) 's minden igaz Magyarnek szíve repdeső örömmel vonzódott a' Budai Királyi vár felé, hogy Első Királyunknak, innepét díszesíthesse. Pestről a' Felsőges Fő Törvényszékek, Nagy Méltóságú Úrményi József Ország-Birája, és Méltóságos Majláth József Personalis Ur példás Elöljárókkal, a' Ne. Vármegyének Tisztjei, a' Kir. Város Magistratusa, az Universitásbéli Tanító és Tanuló Urak, a' Pesti Gymnasium, úgy a' Czéhek is díszes zászlókkal felgyülekeztek; Buda részéről a' Fő Mélt. Helytartó Tanátsnak, és Királyi Udvari-Hamarának Tanátsosi, 's Tisztviselői, a' Hadi Rendből a' Generálisok és Fő Tisztek, a' Nemes Tanáts, a' Gymnasium, és a' Külső Városi Plébánák. A' Gránátéros Batalionok és a' Városi Fegyveres Polgárok az elrendelt helyekre ki voltak állítva. Az Egyházi Elöljárók gondoskodásából az innep tiszteletére szolgáló énekek Magyar, Deák, és Német nyelven bővségesen osztogattattak. A' Városi Elöljárók részéről mindenhová rendtartó Tisztek voltak állítva. Illy készülétek mellett indúlt-meg a' Királyi várból a' processio a' városi plébánia templomba. Az egész úton a' buzgó éneklés zengett, 's a' díszes rendtartás az innepélsnek méltóságos tiszteletet szerzett. A' processiót Méltóságos Kovalik János Püspök Generalis Vicarius Ur vezette, linck Fő Tisztelendő Poroszkai János Bóli Prépost, és Fő Tiszt. Riek János Orodí Prépost Váczi Kanonok Urak voltak Assistentsei egész egyházi pompával. A' templomban a' Papság és a' Fő Méltóságok a' Sanctuariumban foglalván helyet elkezdődött a' Magyar prédikáció, melyet Fő Tiszt. Tretyánsz-

ky Imre Apátur, és Ketskeméthi Plébános Ur mondott, magas hazafiai érzéssel, és egyházi buzgósággal előadván Sz. Királyunknak azt a' fő érdemét, hogy Nemzetünket a' Keresztény Híre térítette. A' Német prédikációt Nagy Tiszteletű Rudnyánszky József Ur a' Vicariusnak Archivariusnak mondotta ismeretes ékes szózlással. — Vége lévén a' prédikációnak, a' Nagy Misét a' tisztelt Püspök Ur tartotta, melyet a' barbéli ékes muzsika pompásan emelt. — A' Mise után azon oltár előtt, hol Sz. Királyunknak Ereklyéje letéttre volt, a' Papság által Zsol-tárok, és egyházi imádságok énekeltek, 's azután a' processio a' kiszabott rendtartás szerint vissza tért a' Királyi Vár templomába. — Nem lehet leírni azon lelki örömet, mellyel ezen nemzeti innepnek fényessége, 's méltósága eltöltötte mindazoknak szívét, kik láthatni szerentsések voltak. De nem lehet megszámlálni azon ezer meg ezer áldásokat is, mellyekkel Felsőges Ferencz Királyunkat tetézték buzgó Alattvalói, hogy Ő ezen innepnek méltóságát kegyelmes parantsolatja által megújítván, Sz. Istvánnak, a' Magyar Nemzet Apostolának, a' Magyar Királyság Fundátorának 's a' Magyar Nemzeti Méltóság alkotójának örökösítőjének halhatatlan érdemeit megditsóította, és a' Magyar Nemzetet önön maga betség érzésére serkentette.

„A' Pesti Universitásnak azon tiz ifjai, minnyájan törvényes tudományoknak halgatóik (így folytatja a' Budai Német újság ezen nevezetes innepi pompáknak leírását), kik a' Szent Kéz mellett két felől Szövetnekekkel mentek, ezek voltak: Bajsai Vojnics Dániel, Irsai Issay Josef, Séhétsék Josef Lajos (a' Philosophiának 's Szabad Mesterségeknek Doktora), Patizs Károly, Tomtsányi András, Alappi Salamon Pál.

Eötvös Josef, Raitz Augustus, Gyelmic Miklós, és Hering Ignátz Urak. — Fő Tisztelendő Mlgos Kovalik János Tribunczi Püspök úr gondoskodása által nemtsak a' feljebb említett Magyar, Deák és Német lelki énekek, hanem czekek mellett, egy: *Filius Sacer in Devotione et Processione S. Stephani I. Regis Hungariae Observandus* is nyomtatott és osztattatott-ki. — Az *Offertoriumot* (az áldozáskori éneket) Saylor Budai híres Compositor úr Sz. István Királynak azon utolsó szavaira alkalmaztatva készítette, mellyekkel ezen Apostoli Király a' maga halálos ágyán a' Püspököktől's az Ország egyéb Nagygyaitól, bútsut vett, mint az ő élete leirója Chartuitius kifejezi, *manus et oculos levans ad sidera, sic exclamavit: „Regina Coeli! Reparatrix inclita Mundi! Tuo patrocinio sanctam Ecclesiam cum Episcopis et Clero, Regnum cum Optimatibus et Populo sub Tuis precibus committo, quibus ultimum valedicens, manibus Tuis animam meam commendo.“*

E r d é l y.

Császár és Király ő Felsege az Erdélyi Kintstárnál szolgált, most nyugodalomban élő Tanácsos Stöhr Nepomuk János urat, az ő ötven esztendeig tartott, 's megkülömböztetett szolgálatai által szerzett érdemeit tekintvén, minden taksa nélkül megnemesíteni kegyelmesen méltóztatott.

B é t s.

Ma, September 1-ső napján délelőtti 10 óraker, másodversbéli Sorsvonás esett az Alsó Austriai Rendek' szalájában a' Státus' régi, intereses adósságlevelcinek Seriesci ből, oly rendtartással, mint már bővebben megirtuk.

Elegyes Dolgok.

Az Öszszeszoövetkezett Hatalmasságok gyűlésének helyére, Aachenbe, a' Pruszsus Királyt Sept. 24-dikére várják.

Párisban oly hír szárnyalt, hogy Aug. 25-dikén, a' Lajos nagy innepnapján közönséges botsánatot fognak kihirdetni 's a' számkivetettnek minnyájoknak megengedtetik a' hazájokba való visszatérés.

A' N. Mosony Vármegyében Ó-Váron felállított Mezei Gazdasági Intézetéről való Jelentés: —

Szakcsen-Tétseni Albert ő Királyi Hertzegsége a' Gazdasági Intézeteknek fontosságát tekintetbe vévén, 's a' köz jóhoz átaljában, különösen pedig a' Magyar Nemzet jóvához viseltető hajlandóságának nyilvánvaló bizonyosságát akarván fennhagyni, kegyesen méltóztatott Magyarországon N. Mosony Vármegyében helyhezített Ó-Vári Uradalmában a' Mezei Gazdasági tapasztalásokra nézve egy Mezei Gazdasági Iskolát felállítani 's azt örök időkre megfundálni. —

Mindhogy az ezen Iskolához meghívántató készültek már oly módon lábra állítottak, hogy az, a' folyó 1818-dik esztendőben November' 1-ső napján kinyitattik: erre nézve a' következőközönséges hirül adattatnak:

Az ezen nemzeti gazdasági tanuló intézetbe való belépés, minden nemzetre, rangra, és vallási külömbösgre való tekintet nélkül, mindenek előtt megnyitva leszen, a' kik tsak jó erköltsi tulajdonságaikat megmutathatják.

Valamint a' Theoretikai úgy a' Praktisbeli tanítás is, egyátaljában mind ingyen esik.

Lakást, kosztot, 's egyéb megkíván-
tatókat, a' meghatározott Stipendiatu-
sokkal együtt az Institutum' épületben
kapnak az idegen nevelendék is, a' hol
szüntelen Tanítóijknak szemek előtt fog-
nak lenni.

Az esztendőről esztendőre az idő' kör-
nyülállásaihoz képest előre meghatároz-
tatandó, 's feicsztendőnként előre befi-
zeendő koszt-pénz az Institutum' Trak-
térjánál, a' folyó 18 $\frac{1}{2}$ % iskolai esztendő-
ben, valami 300-tól fogva 400 forintok-
ra telhet.

Az Ó - Vári Gazdasági Institutum,
melyhez mind azoknak, a' kik most ef-
felől bővebben tudósítani kívánnak, já-
rulni szükséges lesz, nyomtatott írás-
ban fogja az Institutum' plánumát, elin-
tétztetését, sarkalatos principiumait, 's
határozásait mindenekfelé közlenni.

Azonközben előre való esztertetésül
szolgálhat, hogy ezen Tanulói Intézé-
nek célzása a' legyen, hogy a' kezdő
Mezei Gazdákra nézve, az Iskolából a'
valóságos gazdasági életre való nagyon
terhes áttalálás könnyebbíttessék, és ők
haszonvehető prakticus emberekké for-
máltassanak. Költ a' Hertzegi Gazdasá-
gi Institutumban Ó-Váron, Magyaror-
szágon, Augustus' 15-dikén 1818-ban.

Uj Könyvekről való Jelentés.

1) Magyar Árpádiás, vagy is Első
Vitéz Magyar Vezéreknek életnek, 's vi-
selt dolgaiknak leírása, kis alexádrin
Cadenciás Verseken. Terhes Sámuel
Nagyfalusi Református Prédikátor által.
Nádaskay András betűivel. A' munka té-

szen 29 árku, az ára 8 forint négy ki-
tételnek nyomtató papíroson, író papíro-
son 10 forint.

2) Florián meséi magyar Regékben,
vagy is Cadenciás nagy alexádrin ver-
sekben. Áll három kötetből, 18 árku-
ból, az ára 5 forint.

3) Ziza, vagy az én tüzem, megjob-
bitva 100 eredi dallokban a' Csokonai ar-
nyékához ezen név alatt, az Ifjú Érzeki
által. Áll két kötetből, 15 árku, az ára
három forint.

Foglal magában ezenkívül némelly
jeles észrevételeket Kazinczy, Vályi, Nagy
Ferencz, Berzsenyi, Kölcsei, Szemere,
Csokonai, Kis János újabb Iróinkra nézve.

Találtatnak ezen munkák nálam
Nagyfaluban.

Sáros - Patakon: Nádaskay András
Könyvnyomtató Urnál, 's Szalánczi Mi-
hály Togátusnál.

Pesten: Kis Jó'sef Könyváros Urnál,
és Terhes Benjámín Instrument csináló
Urnál mint Testvér Ötsemmel.

Dobreczenben: Csáthy György Ö-
vegyénél.

Miskolczon: Szigethy Mihály Urnál.
Maramarosi Szigethen Szilágyi Pro-
fessor Urnál a' Reform Collegiumban.

Posonyban, 's Győrött: Schwaigér
Könyváros Urnál.

Sopronyban: Wigand Könyváros Ur-
nál.

Kolosvárott: Guttman Könyváros
Urnál.

Terhes Sámuel,
Nagyfalusi Prédikátor.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Augustus' 28-dikén 222 $\frac{5}{8}$ — 29-dikén 225 $\frac{5}{8}$ — 31-dikén 227 $\frac{3}{8}$ — forintot.

A Marhahúsnak fontja Bétsben, Septemberre 21 krajtzárra határozatott.